

- ख) शासनाधिकाराध्याये कौटिल्येन लेखसंपदः केन प्रकारेण वर्णिताः? एतेष्वर्थाः प्रवर्तन्ते त्रयोदशसु लेखजाः - व्याख्यायताम्। 3+3=6
- ग) विषयुक्तानां खाद्यपानीयानां लिङ्गानि कौटिल्यानुसारं वर्णयन्ताम्। विषयप्रदं जनं केनोपायेन जानीयात्? 3+3=6
- घ) जनपदेषु भूमिवण्टनव्यवस्था केन प्रकारेण कर्तव्या? कर्षकान् प्रति राजा कीदृशीं वृत्तिमवलम्बेत्? स्वजनानां भरणादिकम् अकुर्वन्तः जनपदे कथं दण्डनीयाः? 2+2+2=6
- ङ) कौटिल्यमनुसृत्य जनपदसंपदः वर्णना कार्या।
- च) विषयप्रदाद् जनाद् आत्मरक्षार्थं राज्ञा कीदृशी व्यवस्था कार्या? प्रासादाद् बहिर्गच्छता च राज्ञा कथं सावधानता अवलम्बनीया?
- छ) उपायाः कतिविधाः के च? सर्वे ते आलोच्यः। लेखदोषाश्च शासनाधिकाराध्याये केन रूपेण निरूपिताः?

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2023

(2nd Year, 2nd Semester)

SANSKRIT**COURSE – XX / E****[ANCIENT INDIAN POLITICAL LITERATURE]**

Time : Two hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

१. अधोलिखितेषु षट् प्रश्नाः सुरगिरा देवनागर्या लिप्या समाधेयाः। 1×6=6
- क) अतुष्टस्य परस्य कानि लक्षणानि दूतः लक्षयेत्?
- ख) राजा द्वितीयस्यां चतुर्थ्यां च कक्ष्यायां कैः परिगृह्येत?
- ग) कल्पकप्रसाधकाः केनोपायेन राजानं परिचरेयुः?
- घ) जनपदे अन्तपालदुर्गाणामन्तराणि के रक्षेयुः?
- ङ) राजा जनपदे कीदृशं सेतुं बन्धयेत्? सेतुषु केषां द्रव्याणां राजा स्वाम्यं गच्छेत्?
- च) जनपदेषु कर्मविघ्नः कैरुपायैर्भवतीति कौटिल्येन मन्यते?
- छ) के नाम विजिगीषोः प्रज्ञागुणाः?
- ज) शासनलेखकः कीदृशगुणोपेतः स्यात्?
२. अधोलिखितेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः। 6×4=24
- क) दूतप्रणिधेः प्रशस्तः कालः कः? दूतानां प्रकारा लक्षणानि च कौटिल्यानुसारमुच्यन्ताम्। परराज्यं प्रति प्रस्थितो दूतः किं किं कुर्यात्? दूतस्य कर्म योगस्य चाश्रयः- अत्र कौटिल्येन के विषया उद्दिष्टाः? .5+.5+1.5+1.5+2=6